

בס"ד, כ"ב שבט תשפ"ה, 281/פ"ה

הנחיות הלכתיות, אבלות ואזכרה, לחללים שנפלו בקידוש ה' ע"י המחבלים ה' יקום דמם ביום שמחת תורה תשפ"ד ובמלחמת חרבות ברזל, שיובאו לקבורת עולמים בקבר ישראל

אודות מה שנשאלתי מבני משפחות חללי הנחטפים שיובאו לקבורה בימים הקרובים, כיצד עליהם לנהוג בדיני אוננות, קריעה, אבלות, שבעה, שנה, וקדישים.

אקדים לכך שבשאלה זו הרחבנו רבות בילקוט יוסף אבלות בדיני ליקוט עצמות ונציין את עיקרי הדינים העולים משם.

הבהרה דיני ליקוט עצמות

על פי הדין, ביום שמלקטים עצמות הנפטר ממקום קבורתו או ממקום מחבואו צריך לנהוג דיני אבלות יום אחד, דהיינו איסור רחיצה, ונעילת הסנדל, ותשיש המיטה, "אך כל זה נוהג באותו יום בלבד שמוציאים את החלל מקברו או ממקום מחבואו שהוא נמצא שם", אך בהיות והמציאות היא שלא ידוע לנו באיזה יום הוציאו המחבלים ימ"ש את גופות הנפטרים ממקום מחבואם, להביאם לידי ישראל לקבורה אין נוהג בהם דין ליקוט עצמות אף על פי שעדיין לא הובאו לקבורה.

ולכן כל קרובי המשפחה של הנפטר אין צריכים לנהוג דיני אבלות לאחר הקבורה אפילו ביום הקבורה וכפי שפסק מרן אאמו"ר זיע"א בקבורת חללי צה"ל הקדושים במלחמת יום הכיפורים.

מן האמור יש להורות

א. משפחות שכבר ישבו שבעה

אותם משפחות קרובי החללים שהתברר לנו בעבר בוועדה המיוחדת עם רשויות הצבא והביטחון שקרוב משפחתם נפטר, ופסקנו להם שעליהם לשבת שבעה ושלושים וי"ב חודש, והם ישבו שבעה על הנפטר כפי שהורינו להם בעבר, אינם צריכים לנהוג אבלות כיום בשעת הקבורה, ובכלל זה קריעה, שבעה, שלושים, וי"ב חודש, בהיות וכבר עברו שלושים יום וי"ב חודש מאז שהקרוב נפטר.

ב. משפחות שלא ישבו שבעה

אמנם משפחות שרק כעת התברר להם שאחד מקרוביהם נפטר, בהיות ועד כה לא ידעו מכך ומה גם שלא הובאו לקבורה בקבר ישראל כפי שהיו רוצים קרוביהם אלא רק על ידי המרצחים הגויים ימ"ש, נוהג בהם דין אבלות אחרי הקבורה, שבעה, ושלושים, וי"ב חודש, כדין כל אבלות של שמועה קרובה.

ביום הקבורה צריכים לנהוג באנינות כדין כל אונן, ולאחר הקבורה חייבים לנהוג אבלות גמורה משעה שיקבר הנפטר.

וצריכים לברך בשעת הקבורה ברוך דיין האמת בשם ומלכות, וצריכים לקרוע קריעה על קרוביהם, ועל אב ואם קרע שאינו מתאחה.

ביום הקבורה לא יניחו תפילין אלא רק לאחר הקבורה יניחו ללא ברכה.

קדיש

נכון שכל הקרובים לאחר הקבורה יתאספו ויקראו משניות ויאמרו דברי חיזוק, ואין אומרים קינות ונהי בשעת הקבורה על מי שכבר ישבו עליו שבעה, אלא אומרים עליהם דברי שבח וקילוסין לה, ולהתפלל ואמירת קדיש לעילוי נשמתו, הלימוד והקדיש שעושים הבנים לעילוי נשמת הוריהם בכל זמן, עושים להם נחת רוח, ומי שיכול יתענה ביום ההוא ויקבל התענית במנחה שלפניו תבוא עליהם ברכה.

אזכרה

בכל מנהגי יום השנה יש לילך אחר יום הפטירה, ולא אחר יום הקבורה, הן בשנה הראשונה והן בשנים שלאחר מכן, ואם אין ידוע יום הפטירה יש לעשות שאלת רב בכל מקרה לגופו.

רק לעניין מנהגי האבלות של שנים עשר חודש שנוהגים הבנים על הוריהם, יש לנהוג בהם מיום הקבורה עד חלוף י"ב חודש. אבל שאר העניינים, כגון אזכרה, תענית, סיום אמירת הקדיש, וביקור בבית הקברות, יש לקבוע מיום המיתה גם בשנה הראשונה.

וה' יתברך יחיש גאולתנו על יד שנפשפש במעשינו לשוב בתשובה שלימה, ויקום דמם של הנפטרים הקדושים, ויהיו מליצי יושר על משפחותיהם, ועל כל עם ישראל, ויקוים בהם ובלע המוות לנצח. אכ"ר.

בברכת התורה,

יצחק יוסף
הראשון לציון